РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ПРАВОСУДНА АКАДЕМИЈА

ПРАВИЛНИК

О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ ПРИ ИЗВОЂЕЊУ ГРАЂЕВИНСКИХ РАДОВА У ПРАВОСУДНОЈ АКАДЕМИЈИ

Београд, децембар 2018. године

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим правилником прописују се посебне мере и нормативи заштите на раду који се примењују при извођењу грађевинских радова.

Грађевински радови који се изводе на градилишту, у смислу овог правилника, јесу: реконстукција, поправка, затим радови на одржавању објекта са припадајућим инсталацијама, опремом и уређајима, као и припремни радови за извођење радова на објекту, завршни радови на уређењу простора око објекта и радови на ликвидацији градилишта.

Члан 2

Мере и нормативи из овог правилника примењују се на градилишту. Градилиште, у смислу овог правилника, јесте посебно обележен радни простор, по могућности ограђен, у коме се изводе грађевински радови.

Члан 3

Грађевински радови изводе се као радни процеси и радне операције, у складу са законом, другим прописима, националним стандардима, техничком документацијом и уговором. Техничка документација израђује се у складу са законом, другим прописима и националним стандардима.

Радници који учествују у радним процесима, упознају се пре почетка радног процеса са мерама заштите на раду.

Члан 4

Наручилац и извођач међусобно уређују начин обезбеђења мера заштите на раду при постављању, коришћењу, одржавању и уклањању радних и помоћних просторија и објеката, прилаза и пролаза за раднике, саобраћајница за возила, опреме, оруђа за рад и уређаја, средстава и опреме личне заштите, конструкција и објеката колективне заштите, помоћних конструкција, као и обезбеђење надзора над спровођењем мера заштите на раду при раду радника.

Примена начела превенције

Члан 5

За време извођења радова на градилишту, примењују се превентивне мере безбедности и здравља на раду, полазећи од начела утврђених Законом о безбедности и здрављу на раду, а нарочито мере које се односе на:

1.) одржавање уређености и задовољавајућег нивоа чистоће градилишта;

2.) избор локација радних места и обезбеђивање доступности тим радним местима одређивањем саобраћајних површина, пролаза, прелаза и сл., за запослене и опрему за рад;

3.) утврђивање услова под којима се ради са разним материјалима;

4.) одржавање у исправном стању средстава за рад и инсталација и спровођење превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад, у циљу остваривања безбедних и здравих услова за рад на градилишту;

5.) планирање и утврђивање површина и локација за складиштење разних материјала, а нарочито опасних материја;

6.) утврђивање услова за уклањање употребљених опасних материја;

7.) складиштење и одлагање или уклањање отпада и шута;

8.) усклађивање времена потребног за извођење појединих врста и фаза радова сагласно прогресу извођења радова на градилишту;

9.) сарадњу између послодаваца и других лица на градилишту;

10.) индустријске активности у близини градилишта.

Уређење градилишта

Члан 6

Градилиште се уређује тако да се на њему може безбедно обављати рад и кретање радника, оруђа и уређаја за рад и транспортних средстава. Градилиште се обезбеђује од приступа беспослених лица и од прилаза возила која не врше превоз за потребе градилишта.

За раднике и друга лица, док раде или се крећу по градилишту, коришћење прописаног заштитног шлема, обавезно је.

Грађевински радови обављају се тако да се њиховим извођењем не загађује околина, а у случају буке, вибрација, извођења радова под ноћним осветљењем, раскопавања, каљања, појава прашине, подземне и површинске воде и осталих пратећих појава које могу угрозити околне објекте и становништво, предузимају се мере за њихово отклањање или довођење у дозвољене границе.

Члан 7

Пешачки пролази и стазе за кретање радника у кругу градилишта уређују се и одржавају на следећи начин:

1.) на подлози и странама не сме да се налази одбачени материјал, грађа са ексерима, комади са оштрим ивицама и други грађевински отпад;

2.) у непосредној близини пролаза и стаза не смеју да се складиште сложајеви грађе, делови оплате, опрема, готови грађевински елементи и други предмети, ако нису обезбеђени од померања, претурања и рушења, нарочито под ударом ветра;

3.) не смеју се постављати у нивоу активне јавне саобраћајнице, уколико нису обележене знацима и обезбеђене у складу са саобраћајним прописима;

4.) изнад места кретања и рада радника забрањен је пренос терета, рад и кретање других радника, ако нису предузете мера за заштиту од падајућих предмета;

5.) уређаји за пренос грађевинских материјала и опреме не смеју да се постављају изнад улаза у објекат, нити изнад прилаза за раднике, а уколико се ово не може избећи постављају се заштитне конструкције од падајућих предмета.

Прва помоћ

Члан 8

Послодавац је дужан да обезбеди пружање прве помоћи, да оспособи одговарајући број запослених који ће увек бити на располагању за пружање прве помоћи. Мора се обезбедити превоз запослених, у случају повреде или изненадног обољења, ради обезбеђивања лечења.

Потребно је обезбедити једну или више просторија за пружање прве помоћи, уколико је то због обима и врсте послова потребно.

Просторије за пружање прве помоћи морају да буду опремљене неопходном опремом за пружање прве помоћи и приступачне за манипулацију носилима. Просторије морају бити обележене одговарајућим ознакама.

Опрема за пружање прве помоћи мора да буде доступна и приступачна на свим местима где услови рада то захтевају и обележена у складу са прописима. Адреса и број телефона најближе службе хитне помоћи морају бити истакнути на видном месту.

Члан 9

Радом на висини, у смислу овог правилника, сматра се рад који радник обавља користећи ослонце на висини 3,0 м и више од чврсте подлоге при чему радни простор није заштићен од пада са висине.

Чврстом подлогом смата се подлога чије су деформације под оптерећењем које на њу преноси у процесу рада занемарљивих величина и немају значаја за стабилност на њу ослоњених конструкција или уређаја.

Радним простором заштићеним од пада са висине сматра се простор који истовремено има:

1.) по слободним ивицама радног пода (ивица удаљена више од 20 цм од вертикалног зида објекта или сличне препреке која у потпуности штити од пада преко ивице у околни простор) постављену прописану заштитну ограду;

2.) радни под изведен у складу са прописима, а према цртежу који је урађен на основу статистичког прорачуна којим је доказана његова стабилност и на коме је приказана веза радног пода са скелом;

3.) скелу на коју се поставља радни под са заштитном оградом, изведену према пројекту скеле, а чије је коришћење одобрено записником комисије која је извршила преглед и пријем пре почетка употребе;

4.) приступ етажама скеле на којима раде радници обезбеђен помоћу степеништа или за мање висине помоћу неког од једноставнијих прописаних прилаза (пењалице са лећобраном, косе рампе, степенице и сл.).

Члан 10

Рад на висини радник обавља уз примену средстава заштите на раду. Рад на висини могу обављати само искусни радници који су у свом претходном раду, постепено од малих ка већим висинама, стекли знање и проверили личне способности за обављање ових послова.

Члан 11

Радови на висини изводе се на основу документације о организацији и технологији извођења са мерама заштите на раду, коју обезбеђује извођач радова. Рад на висини може се обављати само уз непосредан и стални надзор стручног радника одређеног решењем директора предузећа или приватног послодавца за послове вршења надзора над радом радника.

Послови координатора за безбедност у току извођења радова

Члан 12

Координатор за безбедност обавља следеће послове:

1.) врши координацију примене начела превенције у случајевима када се:

1.1. одлучује о техничким, технолошким и/или организационим решењима, у циљу планирања различитих елемената или фаза радова који треба да се изводе истовремено или један за другим,

1.2. процењују рокови потребни за завршетак тих радова или фаза радова;

2.) координира реализацију планираних активности.

3.) организује сарадњу и међусобно обавештавање свих послодаваца и других лица који истовремено или један за другим изводе радове на градилишту, врши координацију њихових активности у погледу спровођења мера за безбедност и здравље на раду ради спречавања настанка повреда на раду и професионалних болести;

4.) координира споразуме ради провере да се радне активности изводе правилно;

5.) предузима мере ради обезбеђивања да приступ на градилиште имају само лица која имају дозволу да могу да уђу на градилиште;

6.) обавештава надлежну инспекцију рада о случајевима када послодавци и друга лица не примењују мере за безбедан и здрав рад.

Одговорност инвеститора, односно заступника инвеститора и других лица

Члан 13

Одређивање координатора за обављање послова из чл. 11. и 13. Уредбе о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима донете на основу члана 123. тачка 3 Устава Републике Србије, а у вези са чланом 7. Закона обезбедности и здрављу на раду, не ослобађа инвеститора, односно заступника инвеститора одговорности које имају у вези са обављањем тих послова.

Инвеститор, односно заступник инвеститора не могу своје обавезе и одговорности прописане овом уредбом пренети на послодавца.

Обезбеђивање спровођења одредаба чл. 11. и 13. Уредбе о безбедност и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима донете на основу члана 123. тачка 3 Устава Републике Србије, не утиче на обавезе и одговорности послодавца и других лица на градилишту, у вези са применом мера безбедности и здравља на раду.

Обавезе послодавца

Опште обавезе

Члан 14

Послодавац је дужан да:

1.) обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини на којима су примењене мере безбедности и здравља на раду, а нарочито да при примени превентивних мера у складу са одредбама члана 5. овог правилника, спроводи мере за безбедан и здрав рад.

2.) при извођењу радова на градилишту узима у обзир инструкције и упутства које добија од координатора за израду пројекта и координатора за извођење радова, као и да сарађује са другим послодавцима и лицима у примени мера безбедности и здравља на раду.

Обавештавање запослених

Члан 15

Послодавац је дужан да запосленима или њиховим представницима за безбедност и здравље на раду обезбеди све информације које се односе на безбедност и здравље на раду, а нарочито о мерама које се предузимају у циљу остваривања безбедних и здравих услова за рад на градилишту. Информације морају бити разумљиве запосленима на које се односе.

Сарадња са запосленима

Члан 16

Послодавац и запослени, односно њихови представници за безбедност и здравље на раду дужни су да сарађују у вези са свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду на градилишту, водећи рачуна о ризицима од настанка повреда и оштећења здравља запослених и величини градилишта.

Обавезе других лица на градилишту

Члан 17

Друга лица која учествују у раду на градилишту дужна су да примењују прописе из области безбедности и здравља на раду, друге прописе и мере из Прегледа мера за безбедан и здрав рад на привременим и покретним градилиштима, као и да узимају у обзир инструкције и упутства координатора за израду пројекта и координатора за извођење радова и сарађују са другим послодавцима и лицима у примени мера за безбедан и здрав рад.

Стабилност и чврстоћа

Члан 18

Материјали, опрема и уопште било који елементи који услед било каквог померања могу да утичу на безбедност и здравље запослених, морају да буду на одговарајући и безбедан начин учвршћени.

Приступ било којим подлогама које нису довољно чврсте није дозвољен, осим у случају када је обезбеђена опрема и уређаји који омогућавају безбедно извођење радова.

Енергетске инсталације

Члан 19

Електричне инсталације морају да буду пројектоване, постављене и коришћене тако да не представљају опасност која може да буде узрок пожара или експлозије. Сва лица на градилишту морају да буду заштићена од опасног дејства електричне енергије, односно од опасности од директног или индиректног додира инсталација и опреме под напоном.

При пројектовању, постављању и избору заштитне опреме и уређаја морају се узети у обзир врста и снага енергије која се разводи, спољашњи утицаји и компетентност лица која имају приступ деловима инсталација.

Саобраћајне површине и излази за евакуацију у случају опасности

Члан 20

Саобраћајне површине намењене за кретање возила и лица (у даљем тексту: саобраћајне површине) и излази за евакуацију у случају опасности морају увек да буду слободни и омогућавати излаз најкраћом саобраћајном површином до безбедног подручја.

У случају опасности, запосленима мора бити обезбеђена благовремена и безбедна евакуација са свих радних места на градилишту.

Број, распоред и величина саобраћајних површина и излаза за евакуацију у случају опасности зависе од врсте опреме за рад која се користи, величине градилишта и радних и помоћних просторија и највећег броја лица који могу бити присутни на градилишту.

Саобраћајне површине и излази за евакуацију у случају опасности морају да буду обележени одговарајућим ознакама, у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду.

Ознаке морају бити постојане и постављене на одговарајућим местима.

Саобраћајне површине и излази за евакуацију у случају опасности, као и саобраћајне површине и врата која омогућавају приступ њима, морају бити слободни од било каквих препрека тако да се могу користити у сваком тренутку без сметњи.

Саобраћајне површине и излази за евакуацију у случају опасности који захтевају осветљење, морају имати безбедносно осветљење одговарајућег интензитета у случају престанка општег осветљења, односно престанка снабдевања градилишта електричном енергијом.

Откривање и гашење пожара

Члан 21

У зависности од карактеристика градилишта, величине и начина коришћења просторија, опреме, физичких и хемијских карактеристика присутних материја и највећег могућег броја присутних лица, на градилишту се мора обезбедити довољан број уређаја и инсталација за гашење пожара и, где је то потребно, за откривање и јављање пожара.

За уређаје и инсталације за откривање, јављање и гашење пожара мора се спроводити периодична провера исправности и редовно сервисирање и одржавање у исправном стању.

Опрема за гашење пожара која није уграђена мора да буде лако доступна, једноставна за употребу и обележена одговарајућим ознакама које морају бити постојане и постављене на одговарајућим местима.

У случају интервенције гашења пожара, техничке интервенције спасавања лица и имовине и друге интервенције, за ватрогасна возила мора да буде обезбеђен одговарајући и несметан прилаз.

Потребно је обезбедити услове за сигурну евакуацију лица и имовине у случају пожара и других интервенција.

Проветравање

Члан 22

На радним местима предузимају се мере ради обезбеђивања довољне количине свежег ваздуха, узимајући у обзир радне методе и активности, односно послове који се обављају у процесу рада и физичке напоре који се захтевају од запослених.

Када се користи систем принудног проветравања, тај систем се мора одржавати у исправном стању, а запослени не смеју бити изложени повећаној брзини струјања ваздуха штетној по здравље. Систем за принудно проветравање ваздуха мора бити опремљен уређајем за јављање квара.

Излагање опасностима и штетностима

Члан 23

Запослени не смеју бити изложени нивоима физичких, хемијских, биолошких или осталих штетности који су штетни по безбедност и здравље.

Ако запослени морају ући у простор у чијој се атмосфери налазе опасне материје или није садржано довољно кисеоника или је запаљива, атмосфера у том простору мора да буде под надзором уз обавезну примену одговарајућих мера за спречавање опасности и штетности.

Запослени ни у ком случају не сме да буде изложен високом ризику од настанка повреда или оштећења здравља у затвореној атмосфери, уколико није под сталним спољним надзором и уколико нису предузете све мере да му се у сваком моменту може пружити одговарајућа помоћ.

Температура

Члан 24

У току рада на градилишту методе рада и активности, као и физичко оптерећење запосленог морају бити одређени према температури околине.

Природно и вештачко осветљење радног места, просторија и саобраћајних површина

Члан 25

Радна места, просторије и саобраћајне површине морају, у највећој могућој мери, имати довољно природне светлости, а ноћу и кад природна светлост није довољна, обезбеђује се одговарајуће вештачко осветљење. Тамо где је то потребно треба користити преносне изворе светлости који су заштићени од механичких оштећења. Боја вештачког осветљења које се користи не сме да утиче на препознавање ознака за безбедност.

Инсталације за осветљавање радних места, просторија и саобраћајних површина морају бити постављене тако да не представљају опасност за запослене која би се појавила у зависности од врсте осветљења.

Радна места, просторије и саобраћајне површине где запослени могу бити изложени посебним ризицима, у случају нестанка вештачког осветљења, морају бити опремљени безбедносним осветљењем одговарајуће јачине.

Саобраћајне површине - опасне зоне

Члан 26

Саобраћајне површине, укључујући степеништа, непокретне лестве, места и рампе за утовар и истовар, морају бити планирани, размештени и израђени тако да се обезбеди једноставан, безбедан и одговарајући приступ на начин да запослени који раде у близини тих саобраћајних површина не буду изложени опасностима.

Димензије саобраћајних површина за кретање лица и/или превоз робе, укључујући и саобраћајне површине који се користе за утовар и истовар материјала, морају да буду одређене у зависности од броја могућих корисника и врсте активности које се обављају. Уколико се ове саобраћајне површине користе за кретање возила, мора се обезбедити довољно простора за безбедно кретање или друга адекватна заштита за остале кориснике. Саобраћајне површине морају бити видно обележене одговарајућим ознакама, морају се редовно контролисати и примерено одржавати.

Између саобраћајних површина за кретање возила и врата, капија, прелаза за лица, ходника и степеништа потребно је обезбедити довољну ширину пролаза.

Ако на градилишту постоје места којима је приступ ограничен - опасне зоне, те зоне морају да буду опремљене направама које спречавају приступ неовлашћеним лицима. Потребно је предузети одговарајуће мере у циљу заштите запослених који су овлашћени да улазе у опасне зоне. Опасне зоне морају бити јасно обележене одговарајућим ознакама.

Места и рампе за утовар и истовар

Члан 27

Места и рампе за утовар и истовар морају да одговарају димензијама терета којим се манипулише.

Места и рампе за утовар и истовар морају да имају најмање један излаз.

Рампе за утовар и истовар морају да буду обезбеђене тако да се спречава пад запослених.

Несметано кретање на радном месту

Члан 28

Површине на радном месту морају да буду уређене тако да се запослени могу несметано кретати при обављању послова, узимајући у обзир сву опрему или уређаје који се користе на тим површинама.

Предмети који могу пасти

Члан 29

Кад год је то технички изводљиво, запослени морају бити заштићени од предмета који могу да падну на њих обезбеђивањем конструкција и објеката за колективну безбедност и здравље на раду.

Материјали и опрема морају бити распоређени или постављени тако да се не могу срушити или преврнути.

Када год је то потребно, пролази на градилишту морају да буду наткривени или приступ опасним местима мора да буде забрањен.

Рушење

Члан 30

У случају када радови на рушењу објекта или конструкције могу да представљају опасност морају се:

1.) одредити одговарајуће мере, методе и поступак рушења;

2.) планирати и изводити радови искључиво под надзором стручног лица.

Метални и бетонски рамови, оплате и тешки монтажни елементи

Члан 31

Метални или бетонски рамови и њихови елементи, оплате, монтажни елементи или привремени носачи и подупирачи морају се монтирати и демонтирати само под надзором стручног лица.

Морају да буду примењене превентивне мере за безбедност запослених од опасности које настају услед привремене недовољне чврстоће или нестабилности конструкције.

Оплате, привремени носачи и подупирачи морају се пројектовати и конструисати, односно израдити, поставити и одржавати тако да без опасности могу поднети оптерећење и напрезање коме могу бити изложени.

Радови на крову

Члан 32

Уколико је неопходно, да би се смањили ризици, морају да буду примењене колективне мере за безбедност и здравље на раду ради спречавања пада запослених, алата или других предмета или материјала.

Кад запослени раде на крову или у близини крова или на било којој другој површини која је израђена од ломљивих материјала кроз које могу да пропадну, морају да буду примењене мере да се обезбеди да се запослени крећу пажљиво и да не дође до пада са крова или кроз кров.

Просторије за одмор

Члан 33

У циљу обезбеђивања безбедности и здравља, а нарочито у односу на врсту послова и броја запослених, запосленима мора да буду обезбеђене приступачне просторије за одмор.

Просторије за одмор морају да буду довољно велике и опремљене одговарајућим бројем столова и седишта са наслоном за довољан број запослених.

Ако не постоје посебне просторије за одмор, мора се обезбедити други простор где ће запослени моћи да буду за време одмора.

У просторијама за одмор потребно је спровести одговарајуће мере како би се заштитили непушачи од штетног утицаја дуванског дима. Ако је потребно, просторије за одмор пушача треба да буду одвојене.

Члан 34

Овај правилник ступа на снагу одмах, а почиње да се примењује од 1.1.2019.године.

У Београду, 15.12.2018.године

Бојан Ранђеловић

Дипл.инж.заштите на раду

Ненад Вујић

Директор